

คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ
กรณีศึกษา : สถานประกอบการในเขตจังหวัดลพบุรี
สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท
Desired Characteristics of Accountants According to Employer
Requirements: A Case Study of Businesses in Lopburi,
Singburi, Ang Thong, and Chai Nat Provinces

พรณิภา เสือก้อน¹ ลักขณา โอฬารักษ์² ดาวเรือง แสงคำ³
นงเยาว์ บุญริน⁴ ปราณี ช้างวงษ์⁵
Punnipa Suekorn¹ Lukkhana Oralerk² Daorueang Sangkum³
Nongyao Boonrin⁴ Pranee Changwong⁵

^{1,2,3,4,5} อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2

^{1,2,3,4,5} Lecturer, Program in Accounting,

Institute of Vocational Education Central Region 2

E-mail : Punnipa.s@lbtech.ac.th, Oralerk@gmail.com,

daorueangsangkum@gmail.com, e27cyf@gmail.com,

changwong2520.p@gmail.com

Received: 2025-04-26 Revised: 2025-05-27 Accepted: 2025-06-24

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ในจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทองและชัยนาทที่กำหนดตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย IES ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 ในเขตจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการในสำนักงานบัญชี จำนวน 16 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาทที่กำหนดตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) ประกอบด้วย IES ฉบับที่ 2 และ IES ฉบับที่ 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ IES ฉบับที่ 2 เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง รองลงมาด้านความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

และความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ IES ฉบับที่ 3 ทักษะทางวิชาชีพ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากถึง 5 ด้าน คือ ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร รองลงมาด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคล ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ และด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ตามลำดับ

คำสำคัญ : คุณลักษณะนักบัญชี มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ IES ฉบับที่ 2 มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ IES ฉบับที่ 3

Abstract

This study aimed to examine the characteristics of accountants required by business enterprises in the provinces of Lopburi, Singburi, Ang Thong, and Chai Nat, based on international education standards for professional accountants, specifically IES 2 and IES 3. Data were collected using questionnaires from 16 business owners in accounting firms within the aforementioned provinces. Descriptive statistics, including percentage, mean, and standard deviation, were used for data analysis. The research findings revealed that the overall characteristics of accountants desired by employers, as defined by the International Education Standards (IES) for Professional Accountants (IES 2 and IES 3), were at a high level. Specifically, according to IES 2 – Content of Professional Accounting Education Programs – all three aspects were rated at a high level: (1) knowledge in accounting, finance, and related fields, (2) knowledge and competence in information technology, and (3) knowledge of organizations and business, respectively. In terms of IES 3 – Professional Skills – all five skill categories were also rated at a high level: (1) interpersonal and communication skills, followed by (2) personal skills, (3) intellectual skills, (4) organizational and business management skills, and (5) professional and functional skills, respectively.

Keywords : Accountant Characteristics, International Education Standards-IES2, International Education Standards-IES3

1. บทนำ

ในยุคที่บทบาทของนักบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามพัฒนาการของเทคโนโลยีและความคาดหวังของสถานประกอบการ การผลิตบัณฑิตบัญชีที่มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง จากการศึกษาของ วรียา ปานปรุง [1] พบว่า สมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของนักบัญชีในยุคไทยแลนด์ 4.0 ในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพทางการบัญชี ซึ่งนักบัญชีที่มีองค์ประกอบคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถจะช่วยให้การเงินที่จัดทำมีความถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน สมบูรณ์ นอกจากนี้ การศึกษาของ พงนิย์ อุตตะมะ [2] พบว่า สถานประกอบการในภาคกลางตอนบน เช่น จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท ส่วนใหญ่ยังพบปัญหาบัณฑิตขาดความสามารถในการใช้ซอฟต์แวร์บัญชี เช่น Express และโปรแกรมบัญชีบน Cloud แม้จะมีความรู้ด้านทฤษฎีที่เพียงพอ ขณะเดียวกันการวิจัยของ รัตนาภรณ์ อภิรมย์ [3] ยังชี้ให้เห็นว่า บัณฑิตบัญชีจำนวนมากยังขาดทักษะการสื่อสารกับลูกค้าและการปฏิบัติงานด้านภาษีอากรในสถานการณ์จริง สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ [4] ได้กำหนดให้มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards: IES) เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในระดับสากล

การศึกษานี้มุ่งเน้นพื้นที่จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท ซึ่งตั้งอยู่ในเขตภาคกลางโดยพื้นที่ดังกล่าวมีสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยเฉพาะสำนักงานบัญชีที่มีความต้องการบัณฑิตด้านบัญชีที่สามารถปฏิบัติงานได้จริงในสถานการณ์จริง จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในการเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรและนิเทศนักศึกษาฝึกงานในพื้นที่ดังกล่าว พบว่ามีช่องว่างระหว่างคุณลักษณะของบัณฑิตจบใหม่กับลักษณะงานที่สถานประกอบการคาดหวัง โดยเฉพาะในด้านทักษะการใช้ซอฟต์แวร์บัญชี การสื่อสารกับลูกค้า และการดำเนินงานตามกฎหมายภาษีอากร ทั้งนี้ งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่มุ่งเน้นในเขตเมืองหรือสถานประกอบการขนาดใหญ่ ทำให้ยังขาดข้อมูลเชิงลึกในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็น “ช่องว่างขององค์ความรู้” ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรในเชิงพื้นที่ (localized curriculum) เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของสถานประกอบการอย่างแท้จริง [5]

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการในจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท โดยอ้างอิงจากมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) ตามประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกับผู้ประกอบการด้านบัญชีในพื้นที่เป้าหมาย ในช่วงปี พ.ศ. 2567 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความต้องการจากภาคปฏิบัติอย่างรอบด้าน โดยนำเสนอเนื้อหา 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

1) ภาพรวมของความต้องการจากสถานประกอบการในด้านคุณลักษณะของนักบัญชี ในจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท 2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติเพื่อการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพระดับสากล ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี (ต่อเนื่อง) ของวิทยาลัยเทคนิคลพบุรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพบัญชีในระดับภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ กรณีศึกษา : สถานประกอบการในเขตจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการที่เป็นสำนักงานบัญชีที่จดทะเบียนนิติบุคคลกับ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่อยู่ในจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท เนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ให้บริการ ด้านการศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 สำนักงานบัญชีจำนวน 16 แห่งๆ ละ 1 ราย รวมผู้ประกอบการทั้งสิ้น จำนวน 16 ราย [7]

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรตัวอย่างจำแนกตามสำนักงานบัญชีในแต่ละจังหวัด

จังหวัด	จำนวนสำนักงานบัญชี (แห่ง)	ประชากร (ราย)
ลพบุรี	9	9
สิงห์บุรี	1	1
อ่างทอง	3	3
ชัยนาท	3	3
รวม	16	16

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ

3.2.2 การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะคำถามแบบให้เลือกตอบเพียงข้อเดียวและเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended question) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานด้านบัญชี และตำแหน่งงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการที่กำหนดตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) IES ฉบับที่ 2 กล่าวถึงเนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องด้านความรู้เกี่ยวกับองค์กรและธุรกิจ และด้านความรู้ความชำนาญในด้านสารสนเทศ IES ฉบับที่ 3 กล่าวถึงทักษะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่ ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งคะแนนที่ได้จะนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามระดับความสำคัญ โดยยึดหลักเกณฑ์ดังนี้ [8]

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

2) นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและนำผลการตรวจสอบความสอดคล้องมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีเกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ คือ ใช้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งการตรวจสอบในครั้งนี้ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

3) นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามทดสอบใช้ (Try out) กับผู้บริหาร/เจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ใช่ประชากรตัวอย่าง จำนวน 16 คน

4) นำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามแบบ Cronbach [6] ผลการตรวจสอบพบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 จึงนำมาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ทำหนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามจากสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2

3.3.2 ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 16 แห่ง ในจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท

3.3.3 ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 16 ฉบับ โดยการติดต่อผ่านทางโทรศัพท์ และส่งแบบสอบถามทางอินเทอร์เน็ต

3.3.4 ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม หลังจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบแบบสอบถามเสร็จสิ้น

3.3.5 ประเมินจำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับมาจากผู้ตอบแบบสอบถามว่ามีความสมบูรณ์และมีจำนวนครบตามที่ออกแบบไว้หรือไม่

3.3.6 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งหมด และนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณใช้การบรรยายโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานด้านบัญชี และตำแหน่งงาน สถิติที่ใช้คือ ค่าจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการที่กำหนดตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ค่าพารามิเตอร์ที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ กรณีศึกษา : สถานประกอบการในเขตจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 81.25 อายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 50.00 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 81.25 มีประสบการณ์ทำงานด้านบัญชีมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 62.50 และมีตำแหน่งเป็นผู้จัดการ ร้อยละ 87.50

4.2 คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ สรุปได้ดังตารางต่อไป

ตารางที่ 2 ข้อมูลระดับความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการในภาพรวม

คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (O)	ระดับความต้องการ
1. เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 2	0.295	0.058	ไม่สัมพันธ์
2. ทักษะทางวิชาชีพ IES ฉบับที่ 3	0.271	0.082	ไม่สัมพันธ์
ค่าเฉลี่ยรวม	4.20	0.67	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า IES 2 และ IES 3 อยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะทางวิชาชีพ IES 3 ($\mu=4.30$) และเนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี IES 2 ($\mu=4.10$)

ตารางที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการที่กำหนดตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 2

คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (O)	ระดับความต้องการ
1. ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง	4.30	0.77	มาก
2. ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ	3.90	0.76	มาก
3. ความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.11	0.81	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.10	0.78	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการที่กำหนดตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) ฉบับที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง ($\mu=4.30$) ความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\mu=4.11$) และความรู้ด้านองค์กรธุรกิจ ($\mu=3.90$)

ตารางที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการที่กำหนดตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี IES ฉบับที่ 3

ทักษะทางวิชาชีพ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับความ ต้องการ
1. ทักษะทางปัญญา	4.33	0.57	มาก
2. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	4.16	0.60	มาก
3. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคล	4.37	0.54	มาก
4. ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและ การสื่อสาร	4.40	0.57	มาก
5. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการ ธุรกิจ	4.22	0.49	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.30	0.55	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการที่กำหนดตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IES) ฉบับที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร ($\mu=4.40$) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคล ($\mu=4.37$) ทักษะทางปัญญา ค่าเฉลี่ย 4.33 ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ($\mu=4.22$) และทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ($\mu=4.16$)

ตารางที่ 5 คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง

ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับความต้องการ
1. บัญชีและรายงานทางการเงิน	4.33	0.71	มาก
2. ปฏิบัติงานบัญชีบริหารและควบคุมทาง การบริหาร	4.33	1.00	มาก
3. ปฏิบัติงานภาษีอากร	4.11	0.78	มาก
4. ปฏิบัติงานกฎหมายธุรกิจและ กฎหมายพาณิชย์	4.33	0.71	มาก
5. ปฏิบัติงานการตรวจสอบบัญชีและการ ให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี	4.44	0.73	มาก
6. ค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรม ทางวิชาชีพ	4.22	0.67	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.30	0.77	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ปฏิบัติงานการตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี ($\mu=4.44$) รองลงมา บัญชีและรายงานทางการเงิน และการปฏิบัติงานกฎหมายธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์ ($\mu=4.33$) การปฏิบัติงานบัญชีบริหารและควบคุมทางบริหารมี ($\mu=4.33$) ค่านิยมทางวิชาชีพและจริยธรรมทางวิชาชีพ ($\mu=4.22$) และปฏิบัติงานภาษีอากร ($\mu=4.11$)

ตารางที่ 6 คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ด้านองค์กรและธุรกิจ

ด้านองค์กรและธุรกิจ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (O)	ระดับความ ต้องการ
1. ด้านเศรษฐศาสตร์	3.56	0.73	มาก
2. ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	3.67	0.71	มาก
3. ด้านบรรษัทภิบาล	4.11	0.93	มาก
4. ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ	4.33	0.71	มาก
5. ด้านตลาดทางการเงิน	3.89	0.60	มาก
6. ด้านวิธีการเชิงปริมาณ	3.44	0.73	ปานกลาง
7. ด้านพฤติกรรมองค์กร	4.11	0.78	มาก
8. ด้านการจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์	4.22	0.67	มาก
9. ด้านการตลาด	4.00	0.71	มาก
10. ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและ โลกาภิวัตน์	3.67	1.00	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.90	0.76	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ด้านองค์กรและธุรกิจ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ ($\mu=4.33$) ด้านการจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ($\mu=4.22$) ด้านพฤติกรรมองค์กร ($\mu=4.11$) ด้านบรรษัทภิบาล ($\mu=4.11$) ด้านการตลาด ($\mu=4.00$) ด้านตลาดทางการเงิน ($\mu=3.89$) ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ ($\mu=3.67$) ด้านเศรษฐศาสตร์ ($\mu=3.56$) และระดับปานกลาง คือ ด้านวิธีการเชิงปริมาณ ($\mu=3.44$)

ตารางที่ 7 คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ด้านความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับความต้องการ
1. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.22	0.83	มาก
2. ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.00	0.71	มาก
3. สมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.11	0.78	มาก
4. สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.11	0.78	มาก
5. สมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของผู้จัดการหรือผู้ประเมินหรือผู้ออกแบบสารสนเทศ	4.11	0.93	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.11	0.81	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการด้านความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.11$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\mu=4.22$) รองลงมาสมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ และสมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\mu=4.11$) สมรรถนะด้านสารสนเทศในฐานะของผู้จัดการหรือผู้ประเมิน หรือผู้ออกแบบสารสนเทศ ค่าเฉลี่ย ($\mu=4.11$) และความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\mu=4.00$)

ตารางที่ 8 คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ด้านทักษะทางปัญญา

ด้านทักษะทางปัญญา	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับความ ต้องการ
1. ความสามารถที่จะกำหนดได้มาจัด และ เข้าใจสารสนเทศ สิ่งพิมพ์ และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์	4.33	0.71	มาก
2. ความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผลและวิเคราะห์	4.33	0.50	มาก
3. ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหา ที่ไม่เคยเจอมาก่อน	4.33	0.50	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.33	0.57	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ด้านทักษะทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ใน ระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผล และวิเคราะห์ ความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน ($\mu=4.33$) และ ความสามารถที่จะกำหนดได้มาจัด และเข้าใจ สารสนเทศ สิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\mu=4.33$)

ตารางที่ 9 คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการด้านทักษะทาง วิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน

ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	ระดับความ ต้องการ
1. ความชำนาญทางตัวเลขและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.67	0.50	มากที่สุด
2. สามารถวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง	4.11	0.60	มาก
3. ทักษะทางการวัด	3.89	0.60	มาก
4. ทักษะการรายงาน	4.00	0.50	มาก
5. ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ	4.11	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.16	0.60	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความชำนาญทางตัวเลขและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\mu=4.67$) รองลงมาอยู่ในระดับมาก คือ สามารถวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง ($\mu=4.11$) ความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ($\mu=4.11$) ทักษะการรายงาน ($\mu=4.00$) ทักษะทางการวัด ($\mu=3.89$)

ตารางที่ 10 คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคล

ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคล	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับความต้องการ
1. ทักษะการจัดการตนเอง	4.22	0.67	มาก
2. ความคิดริเริ่ม อธิติพล และการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.50	0.53	มาก
3. ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด และจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา	4.33	0.50	มาก
4. ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง	4.44	0.53	มาก
5. สามารถพิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ให้เข้ากับการตัดสินใจ	4.33	0.50	มาก
6. ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	4.33	0.50	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.37	0.54	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยเรียงลำดับมากไปน้อย ดังนี้ ความคิดริเริ่ม อธิติพล และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\mu=4.50$) ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการ

เปลี่ยนแปลง ($\mu=4.44$) ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด จัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา ($\mu=4.33$) สามารถพิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติให้เข้ากับการตัดสินใจ ($\mu=4.33$) ความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ($\mu=4.33$) และทักษะการจัดการตนเอง ($\mu=4.22$)

ตารางที่ 11 คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร

ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (O)	ระดับความต้องการ
1. การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง	4.33	0.71	มาก
2. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.33	0.71	มาก
3. การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่วัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน	4.33	0.50	มาก
4. การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ	4.56	0.53	มาก
5. การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.33	0.50	มาก
6. การนำเสนอ พูดคุย การรายงาน และการปกป้องมุมมองของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเขียนและพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	4.44	0.53	มาก
7. การฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน	4.44	0.53	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.40	0.57	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ โดยเรียงลำดับจากไปน้อย ดังนี้ การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุป

หรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ ($\mu=4.56$) การนำเสนอ พูดคุย การรายงาน และการปกป้องมุมมองของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเขียนและพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน ($\mu=4.44$) การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่วัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu=4.33$) และการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง ($\mu=4.33$)

ตารางที่ 12 คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ

ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคล	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับความต้องการ
1. สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร และการตัดสินใจ	4.11	0.33	มาก
2. ความสามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งาน ที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร	4.22	0.44	มาก
3. ภาวะผู้นำ	4.33	0.50	มาก
4. สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ	4.22	0.67	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	0.49	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับมากไปน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำ ($\mu=4.33$) ความสามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งานที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร ($\mu=4.22$) สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ ($\mu=4.22$) สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร และการตัดสินใจ ($\mu=4.11$)

5. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ วิทยาลัย : สถานประกอบการในเขตจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท

ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการที่กำหนดตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountant: IES) ประกอบด้วย IES ฉบับที่ 2 และ IES ฉบับที่ 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ IES ฉบับที่ 2 เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ ด้านความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ IES ฉบับที่ 3 ทักษะทางวิชาชีพ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการสื่อสาร รองลงมาด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคลด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ และด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานตามลำดับ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ วิทยาลัย : สถานประกอบการในเขตจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมากผลการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการมีความต้องการนักบัญชีที่มีคุณลักษณะทักษะทางวิชาชีพสูงกว่าเนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ในส่วนของทักษะวิชาชีพผู้ประกอบการเห็นว่านักบัญชีควรมีทักษะทางด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสารมากที่สุด ในส่วนของความต้องการทางด้านเนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ผู้ประกอบการเห็นว่านักบัญชีควรมีความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ประกอบการต้องการให้มีทักษะทางวิชาชีพ และเนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี ดังนี้

5.2.1 ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของ สถานประกอบการอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคุณลักษณะด้านความรู้ทางการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งที่สถานประกอบการให้ความสำคัญในระดับมาก ผู้ประกอบการต้องการนักบัญชีที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเชื่อมั่นในหลักวิชาชีพบัญชี และสามารถควบคุมการบริหารงานด้านบัญชีได้อย่างรอบด้าน รวมถึงมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์การทำงานจริง ซึ่งสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข [9] ทำการศึกษาสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ด้านบัญชีและการเงินในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า เจ้าหน้าที่บัญชีและการเงินในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความรู้ด้านการบัญชีและการเงินในระดับดี โดยเฉพาะด้านภาษีอากร การสอบบัญชี และการบัญชีการเงิน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ พงนิย อดุตะมะ [10] เรื่อง "ความต้องการสมรรถนะนักบัญชีในสถานประกอบการภาคกลาง" พบว่า ผู้ประกอบการในภาคกลางมีความต้องการนักบัญชีที่มีสมรรถนะในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก โดยพบว่าผู้ประกอบการต้องการนักบัญชีที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินและจัดทำรายงานทางการเงินได้อย่างถูกต้องและทันเวลา รวมถึงมีความสามารถในการใช้โปรแกรมบัญชีและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการในพื้นที่ศึกษาของงานวิจัยนี้

5.2.2 ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับนักบัญชีที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กร การดำเนินธุรกิจ และบริบทของอุตสาหกรรมที่ตนทำงานอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักบัญชีควรมีความรู้ในด้านบรรษัทภิบาล การจัดการองค์กร พฤติกรรมองค์กร และสามารถตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังต้องการให้นักบัญชีมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพที่เข้มแข็ง เช่น การรักษาความลับขององค์กร ความซื่อสัตย์สุจริต และความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจในสายงานบัญชีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชา คล้ายสุบรรณ [5] ทำการศึกษาความต้องการสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า ความรู้ทางวิชาชีพ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยมีการกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ทำบัญชีไว้ในมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ ที่เน้นการบูรณาการองค์ความรู้ด้านธุรกิจ จรรยาบรรณ และการตัดสินใจทางวิชาชีพเข้าด้วยกัน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อบทบาทที่ซับซ้อนและความรับผิดชอบในสถานประกอบการยุคปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

5.2.3 ความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้ประกอบการมีความคาดหวังให้นักบัญชีมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานบัญชีอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะความสามารถในการใช้โปรแกรมบัญชีที่ทันสมัย การจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลผ่านระบบคลาวด์ ตลอดจนความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินด้วยเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล เช่น โปรแกรม Business Intelligence (BI) ซึ่งจะช่วยให้สามารถสนับสนุนการตัดสินใจขององค์กรได้อย่างแม่นยำและทันท่วงที นอกจากนี้ สถานประกอบการยังให้ความสำคัญกับความสามารถของนักบัญชีในการปรับตัวต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น การใช้ระบบ ERP (Enterprise Resource Planning) การทำงานในสภาพแวดล้อม

ดิจิทัล และการประสานงานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นของสมรรถนะทางเทคโนโลยีที่เป็นพื้นฐานในการประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทป์ปภา ปุณยวิทิตโรจน์ และคณะ [11] ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพไทย เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการศึกษา พบว่า ความพร้อมด้านวิชาชีพ มีความพร้อมในระดับมาก ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านภาษา ด้านกฎหมาย ด้านวิชาชีพซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันในระดับภูมิภาค และเป็นที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในการคัดเลือกบุคลากรสายบัญชีเข้าทำงาน

5.2.4 ด้านทักษะทางปัญญา คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับทักษะทางปัญญาในฐานะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการปฏิบัติงานด้านบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์สถานการณ์เชิงซับซ้อน การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการรับมือกับบริบทการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในโลกธุรกิจปัจจุบัน ผู้ประกอบการมีความคาดหวังว่านักบัญชีควรสามารถเจรจาเพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในบริบทของวิชาชีพ รวมถึงสามารถสื่อสารข้อเสนอหรือรายงานผลทางบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในรูปแบบการพูดและการเขียน โดยใช้ข้อมูลและเหตุผลที่เป็นระบบ ซึ่งช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของฝ่ายบริหารและสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่องค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา หารัณดา [12] ทำการศึกษาทักษะทางวิชาชีพของหัวหน้าสำนักงานบัญชีคุณภาพ โดยพบว่า ทักษะทางปัญญาอยู่ในระดับมากเช่นกัน ร่วมกับทักษะด้านการสื่อสาร การจัดการตนเอง การจัดการองค์กร และการบริหารทีม ซึ่งสะท้อนว่าทักษะทางปัญญาเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพบัญชี รวมถึงด้านทักษะทางปัญญาเกี่ยวกับความสามารถที่จะกำหนด ได้มา จัด และเข้าใจ สารสนเทศ สิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผลและวิเคราะห์ และความสามารถที่จะระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน

5.2.5 ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้ประกอบการคาดหวังว่านักบัญชีจะต้องมีความชำนาญทางตัวเลขและเทคโนโลยี สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชีเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ เข้าใจบทบาทหน้าที่งานของตนอย่างชัดเจน และมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพบัญชี เช่น กฎหมายภาษีอากร และกฎหมายแรงงาน นอกจากนี้ ยังควรมีทักษะในการสร้างแบบจำลองเพื่อประเมินความเสี่ยงทางธุรกิจและตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล กิตติวุฒิไกร และมนัสดา ชยสนนิยากรณ์ [13] ทำการศึกษาคูณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีในความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตสาขาการบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการคือทักษะวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ด้านมี

ความชำนาญทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติ) และความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ซึ่งชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มความต้องการนักบัญชีที่สามารถปฏิบัติงานได้จริงในหลากหลายบริบทขององค์กรธุรกิจ

5.2.6 ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคล คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้ประกอบการมีความคาดหวังให้นักบัญชีมีคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคลที่ส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญของงาน รวมถึงการบริหารจัดการเวลาและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด คุณลักษณะเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีในยุคปัจจุบัน ซึ่งต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว การที่นักบัญชีสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากร จึงเป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการให้ความสำคัญในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล กิตติภูมิไกร และ มนต์ดา ชยสนิยากรณ์ [13] ทำการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีในความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตสาขาการบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการคือทักษะทางวิชาชีพทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) ด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ 2) ด้านทักษะวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล 5) ด้านทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลเป็น 1 ใน 5 ด้านของทักษะทางวิชาชีพที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่องความสามารถในการบริหารจัดการงาน การมีวินัยในตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการทำงานอย่างมีเป้าหมาย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเป็นนักบัญชีที่มีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานและสามารถพัฒนาในสายอาชีพได้อย่างยั่งยืน

5.2.7 ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้ประกอบการต้องการนักบัญชีที่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในการพูดและการเขียน สามารถนำเสนอรายงาน สรุปข้อมูล และถ่ายทอดสาระสำคัญให้เข้าใจได้ง่ายและถูกต้อง ตลอดจนมีความสามารถในการเจรจาต่อรองเพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในสถานการณ์ทางวิชาชีพ นอกจากนี้ ยังต้องสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการรับฟังเชิงลึก (active listening) การปรับตัวทางพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสามารถสื่อสารกับผู้ที่มิมีภูมิหลังทางวิชาชีพที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ ฉัตรเงิน [14] ทำการศึกษาทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสารเป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการให้ความสำคัญในระดับมาก โดยเฉพาะความสามารถในการเจรจาต่อรองเพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ ทักษะนี้ถือเป็นปัจจัย

สำคัญที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างนักบัญชีกับลูกค้าหรือเพื่อนร่วมงาน

5.2.8 ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ คุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้ประกอบการต้องการนักบัญชีที่มีความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรและการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทักษะการวางแผน การบริหารทรัพยากร การมอบหมายงาน การควบคุม ตลอดจนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ในบริบทของธุรกิจ นักบัญชีควรมีภาวะผู้นำ สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างมีวิจาร์ณญาณในสถานการณ์ที่หลากหลาย รวมถึงมีความเข้าใจในหลักการจัดการองค์กร การบริหารงานบุคคล และสามารถประสานงานระหว่างแผนกต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกสพร พิบูลย์วงศ์ [15] ทำการศึกษาความคิดเห็นของคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการธุรกิจในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ได้แก่ ทักษะด้านปัญญา ทักษะด้านการจัดการองค์กร ทักษะการบริหารบุคคล และทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการมีความคาดหวังต่อนักบัญชีในบทบาทของ ผู้ที่สามารถบริหารจัดการงานได้อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งตัดสินใจได้อย่างมีอาชีพ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและปรับปรุงหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี (ต่อเนื่อง) ของวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2 ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพบัญชีในระดับภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรทำการศึกษาถึงคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการโดยศึกษามาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศด้านอื่น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการคุณลักษณะของนักบัญชีที่สถานประกอบการต้องการ

6.2.2 ควรทำการขยายขอบเขตการศึกษาด้านประชากรในระดับภาคกลาง หรือระดับประเทศเพื่อทราบคุณลักษณะของนักบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนานักบัญชีให้ในการเข้าสู่สถานประกอบการ

6.2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับสถานประกอบการด้านอื่นทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อให้ผลการวิจัยสะท้อนภาพความต้องการของสถานประกอบการต่าง ๆ ในภาพรวม

บรรณานุกรม

- [1] วรียา ปานปรง. (2561). สมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่พึงประสงค์ในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพา, 10(1), 112–125.
- [2] พงนิย อุตตะมะ. (2564). ความต้องการสมรรถนะนักบัญชีในสถานประกอบการภาคกลาง. วารสารบูรพาวิชาการ, 20(2), 76–91.
- [3] รัตน์ภรณ์ อภิรมย์. (2565). ทักษะจำเป็นของบัณฑิตบัญชีในโลกยุคใหม่. วารสารวิชาการปัญญาวิวัฒน์, 14(1), 134–148.
- [4] สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566). มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีตาม IES ฉบับปรับปรุง. สภาวิชาชีพบัญชี.
- [5] ณัฏชา คล้ายสุบรรณ. (2562). ความต้องการสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 10(1), 117–128.
- [6] บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2550). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha). วารสารวิจัยและพัฒนาศึกษา, 5(2), 12–25.
- [7] กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2566). รายชื่อสำนักงานบัญชี.
จาก <https://www.dbd.go.th/manual/1367>
- [8] บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [9] หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข. (2563). สมรรถนะของเจ้าหน้าที่ด้านบัญชีและการเงินในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยบูรพา, 9(2), 27–40.
- [10] พงนิย อุตตะมะ. (2564). ความต้องการสมรรถนะนักบัญชีในสถานประกอบการภาคกลาง. วารสารบูรพาวิชาการ, 20(2), 76–91.
- [11] จันทปภา ปุณยวิฑิตโรจน์, ศุภลักษณ์ สุทธิวรรณ, & กิตติศักดิ์ จันทร์เจ้า. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของ ผู้ประกอบวิชาชีพไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสารวิชาการคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 8(1), 102–118.
- [12] สุพัตรา หารัญดา. (2566). ความคิดเห็นของหัวหน้าสำนักงานบัญชีคุณภาพต่อทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในประเทศไทย. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.สุวรรณภูมิ, 10(1), 91–105.
- [13] มงคล กิตติวุฒิไกร, & มนัสดา ชยสนิยากรณ์. (2559). คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีในความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดมุกดาหาร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 10(1), 98–109.
- [14] พิมพ์ ฉัตรเงิน. (2562). ทักษะวิชาชีพบัญชีของพนักงานสำนักงานบัญชีในกรุงเทพฯ. วารสารอาชีวศึกษาและพัฒนาทักษะ, 7(1), 50–62.
- [15] สกลพร พิบูลย์วงศ์. (2559). ความคิดเห็นของผู้ประกอบการธุรกิจในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 8(1), 112–125.